Antonellos a

Joniske Lotsen

Nicola Antonellos, b

till halshuggning dömd af Stockholms Rådhusrätt,

Lördagen den 2 Mars 1860,

för mordet å Svenske Sjökaptenen

Lagerhamn.

Pris: I Stockholm ..... 10 öre.
„ I Landsorten ..... 12 „

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

STOCKHOLM, J. F. HAGSTRÖM, 1860.

af A. Sundér?

94/1975

Lotsen Nicola Antonellos är, enligt hvad han uppgifvit, född å Cefalonia, en af de Joniska öarne, belägna vid Greklands vestra kust, hvilka öar, som bekant är, stå under Englands beskydd. Han säger sig vara endast 29 år gammal, men denna uppgift är, enligt de uppgifter om sina lefnadsförhållanden han sjelf lemnat, säkerligen falsk, enär han lärer vara omkring 33 år. Intill sitt 18 år hade han vistats hemma hos sina föräldrar och sedan tagit hyra som sjöman, hvarunder han i tre års tid seglat ombord å Engelskt fartyg. Sedermera hade han gift sig i den Moldauiska staden Galatz, hvarest hans hustru och trenne barn äro boende.

Kapten Lagerhamn, förande Svenska briggen »Magnus Stenbock», hade vid den s. k. Sulina-mynningen af floden Donau tagit Antonellos ombord såsom passagerare. Enär kaptenen visste, att Antonellos fullkomligt kände farvattnet, hade han uppdragit honom att såsom lots föra fartyget längs efter Svarta Hafvets kust till Konstantinopel. Den 9 Mars tidigt på morgonen hade Antonellos, som förklarat sig vara obenägen att lotsa, kommit upp på däck, hvarest förut befunno sig kaptenen och styrmannen H. A. Palm, hvilken är Rysk undersåte. Den sistnämnde hade varit sysselsatt med utredande af några tågändar, och Antonellos, som är af ett misstänksamt lynne, hade då förmenat afsigten vara att hänga honom, emedan kaptenen skulle varit förbittrad på honom, dels för hans vägran att tjenstgöra som lots, dels emedan han icke velat ingå på en framställd proposition af sådan beskaffenhet att den här ej kan nämnas. Antonellos hade då, såsom han föregifver, till sjelfförsvar stött en half alns lång, hvass dolk i magen på kaptenen. Styrmannen, som sett kaptenen, hvilken stod vid styret, likblek luta sig tillbaka emot ratten,

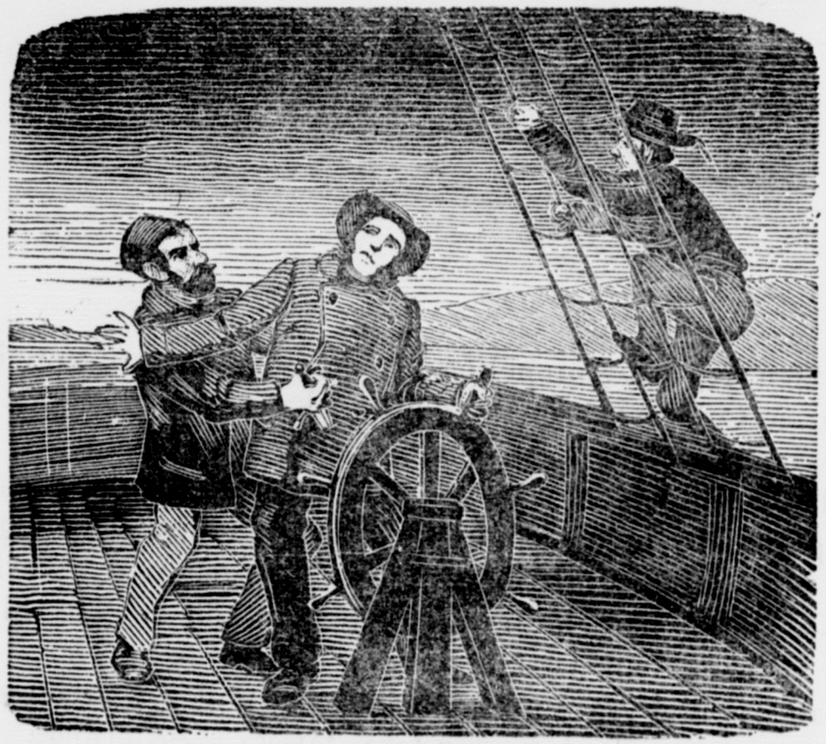

hade nu sprungit fram och, förvissad om mordet, ropat besättningen till hjelp och jagat Antonellos ned i kajutan, hvarest man instängt och hållit honom i förvar till dess briggen ankrat i Konstantinopels hamn. Enligt styrmannens vittnesmål hade Antonellos under resan genom kajutfönstret uppmanat honom att dela kassan och bemäktiga sig fartyget, hvartill denne dock nekat.

Sedan Antonellos i Konstantinopel undergått flera förhör, dervid han fritt och otvunget erkännt sitt brott, hvilket han dock säger sig endast begått till sjelfförsvar, blef han å ett Norskt fartyg transporterad till Norge, hvarifrån han hitförts för undergående af ytterligare ransakning.

Under denna, som en längre tid fortgått, har Antonellos visat en särdeles häftighet; hvarföre förhören flera gånger måst afbrytas. Vistandet i cell jemte det långa afståndet från hans familj, hvilken Antonellos lärer hafva mycket kär, har icke allenast försatt honom i en högst orolig sinnesstämning, som gifvit sig tillkänna genom högljudda rop och skrik i det dystra fängelset, utan äfven födt det beslutet hos honom, att medelst pulsåderns afskärande söka afhända sig lifvet — men hvilket mordförsök dock förhindrades. Ofta har han

upprepat, utan att synas rörd eller ångerfull, »jag har mördat capitano Lagerhamn, men må det blott bli slut (finito) på ransakningen, och jag skäms icke, om man mördar mig på torget, gatorna eller i mitt fängelse». Den egna och i sig sjelf hemska upplysningen har vunnits, som mer än tillräckligt förklarar Antonellos mordlystnad och, lindrigast sagdt, tigeraktiga natur, den nemligen, att han, efter dolkens stötande i kapten Lagerhamns lif, uttagit den och med en tigers glupskhet slickat blodet å densamma, hvarefter han, troligen försatt

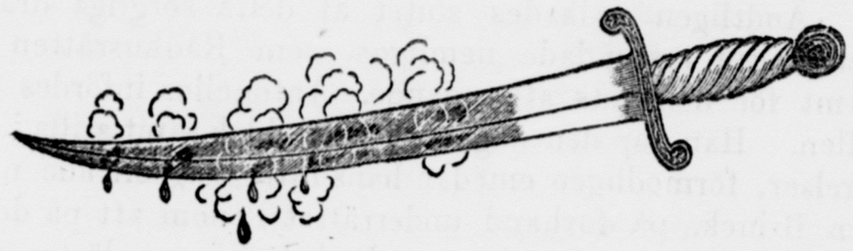

i nytt raseri genom detta lika grymma som exempellösa beteende, rusat på timmermannen Lundström, i afsigt att äfven nedstöta honom, men hvilket anfall Lundström lyckades afböja och förekomma. Denna omständighet, jemte det till styrmannen H. A. Palm framställda förslaget att bemäktiga sig fartyget och dela kassan, ådagalägger tydligt, att Antonellos inom sig redan uppgjort en plan att söka sätta sig i besittning af så väl kassa som andra dyrbarheter, för hvilket ändamål han började sin operationsplan mot kapten Lagerhamn, genom hans undanrödjande.

Ehuru alla vittnen sammanstämmande intygat, att ordvexling i kajutan egt rum mellan kapten Lagerhamn och Antonellos, och att kapten Lagerhamn i lifstiden synnerligen berömt och värderat Antonellos, såsom en af de dugligaste Grekiske sjömän han känt, har likväl Antonellos förnekat detta halsstarrigt, dervid förklarande, att han misskändes och föraktades af kapten Lagerhamn.

I början af ransakningen visade Antonellos prof både på ett mildt sinnelag och ånger öfver sitt grofva brott; men i den mån ransakningen framskridit och han sett, att rättvisan, skipad i Svenska lagens namn, skyddar honom från allt öfvervåld, har han tilltagit i vildhet och häftighet, och spelat rollen af en Brutus, förmodligen i

tanka att kunna slippa ifrån det straff, hvartill så väl den borgerliga som moraliska lagen sedermera dömt honom.

Det var en egen företeelse, att se denne häftige sydländning, befläckad och nedsudlad af Svenskt blod, inställas som anklagad inför Svensk domstol. Långt ifrån att denne blodtörstige Grek vunnit deltagandets sympathier hos den Svenska allmänheten, har han fast hellre väckt dess afsky, på samma gång denna ovanliga brottmålshistoria framkallat den största nyfikenhet under målets handläggning.

Ändtligen nalkades slutet af detta sorgliga drama. Den dagen instundade nemligen, som Rådhusrätten bestämt för utslagets afkunnande. Antonellos infördes från cellen. Han var den dagen ovanligt blek samt stilla i sina rörelser, förmodligen emedan hans rättegångsbiträde, notarien Brinck, på förhand underrättat honom att på denna dag skulle hans öde afgöras. Dödsdomen upplästes samt tolkades på grekiska för den dömde, hvars ansigte dertill under förrådde en djup inre rörelse. Vid hans utförande ur sessionsrummet vände han sig om, yttrande på sitt modersmål till domstolens ledamöter: »tack, tack, jag stannar hos er i den största förbindelse».

Trängseln af åhörare vid denna djupt gripande scen var ofantlig.

Långt fjerran ifrån hemmets kända stränder,
Ett handelsfartyg plöjde fredlig saltsjövåg:
Och Æol, blid, så friska vindar sänder,
Att deras susning hörs i tackel och i tåg.

Framåt, framåt, nu »Magnus Stenbock» ilar,
Den Svenska briggen, med ett skyndsamt lopp
På Svarta hafvets våg; och sjömansögat hvilar
Mot fjerran målet, ack, med längtadt hopp!

Att nå Konstantinopels blida nejder,
De blomsterströdda — skönaste man vet
I vestern, der som krigets grymma fejder
Rätt ofta störa lifvets gladlynhet.

Som lots man Greken Antonellos tagit,
Af alla erkänd som »en skicklig Grek»;
Ty ofta han densamma vägen dragit,
Hvarför dess lotsning syntes blott en lek.

På resan greps han dock af demons-tankar
Hvar afton då till kojs han dyster gick;
Uppå hans hjerta brottets genie bankar,
Och blodig skepnad snart sitt lystmät' fick.

Med dolken gömd nu Antonellos rusar
Mot Lagerhamn, den Svenska briggens chef.
Och, vild som öknens tiger, han ej krusar
Att stöta till — förutan samvetsjäf.

Så likblek, vanställd, Lagerhamn sig lutar
Mot relingen — han sakta dignar ner —
Och blodet ifrån djupa såret sprutar,
Tills kraften, bruten, honom öfverger.

Men Antonellos, än ej mätt att mörda,
Så lugnt ur liket utdrar blodig dolk,
Och för att vildnaturen mera börda
Han störtar emot skeppets ene tolk.

Att äfven honom mordets slutstöt gifva,
Lik den, hvarför kaptenen fallit död!
Men sjömansmodet — blankt som solens skifva —
Det grymma våldet manligt stanna bjöd!

Och Antonellos, blodig, grym till sinnes
Af Svenska sjömän jagas i kajutan in —
Der fick han tid att draga sig till minnes,
Det hemska brott han aflat i sitt sinn'.

Men re'n till Stambuls stolta hamn de hunnit;
Den vilde Greken inför domstoln ställs,

Att der förhöras för det blod som runnit,
Viss att han härför utaf domarn fälls.

Och snart han der'från hit till norden sändes
Att höras — dömas efter Sveas lag —
Och saken då till lotsens »nackdel» vändes;
Snart stundar Antonellos sista dag.

Ty icke nog att han kaptenen mördat
Och slickat blodet ifrån färgad dolk,
Han ock föraktets straff i rikt mått skördat,
Då han till svek sökt tubba skeppets folk.

Lik hafvet, upprördt utaf stormens anda,
Har Antonellos rasat i sin cell —
Vansinnet med förtviflan sökt sig blanda,
Hvar gång då skymning bådat vinterns qväll.

Ej ångerns smärta fången nån'sin fattat,
Om ej när tanken flytt till hemmets kust —
Ty arma hustrun med de små han skattat
Så högt; att famna dem är fångens enda lust.

Fast vintersolen kall från himlen lyser,
Och snön i massor höljer frusen jord; —
Dock Antonellos ej det minsta fryser,
Så bränner *oron* Greken i vår nord.

Så skall du Grek! i Svenska jorden slutas,
Väl ej gästvänligt, men *försonad* dock;
Men ej en tår skall efter fången gjutas;
Blott då, när arma hustrun får hans svarta lock*).

---

*) Det enda Antonellos utbett sig, är att, sedan hans hufvud fallit för lagens bila, en lock af hans hår måtte skickas till hans hustru och barn i Grekland.